

12. 7. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zkrácení doby oddlužení na 3 roky? Novelu insolvenčního zákona projednává Senát

Dne 22. května 2024 Poslanecká sněmovna schválila návrh zákona, kterým se mění zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, který je veden pod sněmovním tiskem č. 491 předložený Ministerstvem spravedlnosti (dále jen „Novela“ a zákon č. [182/2006](#) Sb. dále jen „insolvenční zákon“). Novela byla schválena usnesením vlády č. 443/2023 a následně předložena Poslanecké sněmovně České republiky. Novela implementuje Směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 ze dne 20. června 2019[1] (dále jen „Směrnice“), která se týká preventivní restrukturalizace, oddlužení a zvýšení účinnosti insolvenčních postupů.

Podle důvodové zprávy je cílem Novely především efektivnější a jednodušší řízení v oblasti oddlužení tak, aby bylo možné čelit případné vlně osobních bankrotů. Novela se snaží zajistit "druhou šanci" pro všechny poctivé dlužníky. Zároveň je zde snaha posílit roli insolvenčního správce, jehož úkolem je zajistit, aby dlužníci své věřitele uspokojili v nejvyšší reálně dosažitelné míře. Dalším klíčovým aspektem je zavedení opatření, která mají zabránit potenciálnímu zneužívání systému oddlužení ze strany nepoctivých dlužníků.

Klíčové změny v Novele insolvenčního zákona

Zkrácení doby oddlužení

Podle ust. § 412a odst. 1 písm. b) Novely se zkracuje doba oddlužení z pěti let na tři roky. Tato změna je v souladu s článkem 21 Směrnice Evropského parlamentu, který stanovuje, že doba oddlužení fyzických osob podnikatelů v úpadku nesmí být delší než tři roky, nicméně v českém právním řádu došlo k rozšíření subjektů, na které se povinnost vztahuje také pro fyzické osoby nepodnikatele.

Předpoklady pro osvobození dlužníka od placení pohledávek v souladu s ust. § 414 Novely jsou považovány za splněné, pokud dlužník během tří let po schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty plní všechny podstatné povinnosti vyplývající z oddlužení, přičemž vyvratitelná domněnka předpokládá splnění povinností, jestliže dlužník dosáhne *předpokládané míry uspokojení pohledávek* stanovené insolvenčním soudem v rozhodnutí o schválení oddlužení. Pokud tedy dojde ke splnění předpokladů pro osvobození podle ust. § 414 Novely, vydá insolvenční soud rozhodnutí, jímž dlužníka osvobodí od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny. Za určitých okolností však insolvenční soud může takové osvobození odejmout, a to v souladu v ust. § 417 Novely.

Předpokládaná míra uspokojení nezajištěných věřitelů

Změna je zásadní také v tom, že podle ust. § 406 odst. 3 písm. c) Novely je nyní insolvenční soud povinen v rozhodnutí, jímž schvaluje oddlužení, stanovit „*předpokládanou míru uspokojení věřitelů s ohledem na schopnosti, možnosti a majetkové poměry dlužníka a průměrnou výši měsíční splátky*“.

nutnou pro dosažení této míry". Takové určení insolvenčním soudem musí být posuzováno individuálně tak, aby bylo zajištěno, že míra uspokojení věřitelů reflektuje finanční situaci a možnosti každého dlužníka. Insolvenční soud by tak měl pečlivě zkoumat všechny relevantní aspekty, včetně příjmů, výdajů a celkové majetkové situace dlužníka, aby bylo možné určit realistickou předpokládanou míru uspokojení nezajištěných věřitelů.

Možné prodloužení doby oddlužení

V rámci ust. § 412b odst. 6 Novely, byla dále zavedena možnost insolvenčního soudu prodloužit dobu oddlužení. Toto prodloužení může být aplikováno na dobu, během které dlužník nesplnil základní povinnosti stanovené v rámci oddlužení a směřuje zejména na neplnění povinnosti (i) vykonávat přiměřenou výdělečnou činnost a (ii) vynaložit veškeré úsilí, které po něm lze spravedlivě požadovat k plnému uspokojení pohledávek svých věřitelů. Cílem tohoto prodloužení je zabránit zrušení oddlužení a umožnit dlužníkovi pokračovat ve splácení svých závazků i přes potenciální nepříznivá období v životě dlužníka.

Některé nové podmínky pro oddlužení

V souladu s ust. § 412 odst. 1 písm. d) Novely, jsou dlužníci nově povinni předkládat insolvenčnímu správci přehled svých příjmů každé tři kalendářní měsíce, neurčí-li insolvenční soud jinou dobu předkládání nepřevyšující 12 kalendářních měsíců.

Insolvenční soud pak bude mít za úkol posuzovat, zda dlužník vynakládá veškeré úsilí k uspokojení pohledávek svých věřitelů v souladu s ust. § 412 odst. 2 Novely. Tato posouzení se mohou opírat o informace získané z pravidelně předkládaných přehledů příjmů, což umožní lépe hodnotit ekonomickou aktivitu a finanční situaci dlužníka v průběhu oddlužovacího procesu ze strany insolvenčního soudu.

Dále je nutné zdůraznit, že ust. §412a odst. 3 Novely stanovuje, že pokud bylo dlužníkovi přiznáno osvobození od placení pohledávek v posledních 20 letech před podáním návrhu na povolení oddlužení, činí doba oddlužení 5 let.

Kritika a kontroverze

Novela se setkala s kritikou odborné veřejnosti, zejména kvůli zvýhodnění dlužníků na úkor věřitelů. Kritici varují před morálním hazardem fyzických osob a možným zneužíváním institutu oddlužení, přičemž takové zneužití zcela jistě nepřispívá k podpoře podnikání. Snížení míry uspokojení nezajištěných věřitelů může vést k nižším příjmům věřitelů a daňové výtěžnosti, což by mohlo dále zatížit státní finance.

Závěr

Novela insolvenčního zákona přináší významné změny v oblasti oddlužení, které mají za cíl zefektivnit proces oddlužení a poskytnout dlužníkům rychlejší druhou šanci. Zkrácení doby oddlužení by pak mohlo mít dalekosáhlé právní a ekonomické dopady zejména pro věřitele, a to zejména za situace, kdy věřitelé obdrží nižší míru uspokojení svých pohledávek. Z těchto důvodů je pro věřitele nanejvýš důležité důkladně prověřit finanční situaci a důvěryhodnost svých dlužníků a pokud je to možné své pohledávky zajistit, například prostřednictvím záruk nebo jiných forem zajištění, které by mohly ochránit jejich finanční zájmy v případě nesplnění závazků ze strany dlužníků.

Údaje uvedené v tomto článku jsou platné ke dni sepisu tohoto článku, tj. ke dni 28. června 2024.



Mgr. Saskie Krejčířová,
advokátka

Rödl & Partner

Rödl & Partner

Platněřská 2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 236 163 111

e-mail: saskie.krejcirova@roedl.com

[1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2019/1023 ze dne 20. června 2019 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení a o změně směrnice (EU) 2017/1132 (směrnice o restrukturalizaci a insolventci).

© EPRAVO.CZ – Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolventci při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolventci – judikaturní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)

- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)